Missing Link in Hebrew Bible Formation

NEW ANALYSIS OF A PREVIOUSLY KNOWN scrap of a Biblical text provides fascinating insight into the formation of the Hebrew Bible. Known as the Ashkar-Gilson Hebrew Manuscript #2, the text is a remnant of a Torah scroll from the seventh or eighth century C.E. and contains a crucial section of the Book of Exodus.

Although the fragment came to light more than three decades ago, it was disregarded by scholars and remained unpublished. But a recent analysis shows that this damaged sheet fills a gap in our knowledge regarding the transmission of the Biblical text.

The earliest texts of the Hebrew Bible—or the Old Testament, as Christians call it—are found among the Dead Sea Scrolls, which include more than 200 Biblical texts ranging from a few words to almost complete books, such as a nearly undamaged copy of the Book of Isaiah (IQIsa^a).* The dates of these ancient Bible manuscripts range from c. 250 B.C.E. to 115 C.E., so they are much older than the Ashkar-Gilson Manuscript. In this early period, the texts were not yet completely fixed; their transmission was still fluid. Copyists made mistakes, wanted to

*Hershel Shanks, "Isaiah among the Scrolls," **BAR**, July/August 2011; Sidnie White Crawford, "A View from the Caves: Who Put the Scrolls in There?" **BAR**, September/October 2011. improve or expand a text, or adapted the spelling of certain words.** Sometimes the copies could be quite different versions of the same text—for example, the Book of Jeremiah.

Emmanuel Tov, "Searching for the Original Bible: Do the Dead Sea Scrolls Help?" **BAR, July/August 2014.

MISSING LINK. The Hebrew Bible had a long transmission history before it reached its standardized form, as seen in the Aleppo and Leningrad Codices from the 10th and 11th centuries C.E., respectively. While the Dead Sea Scrolls represent much earlier copies of the Hebrew Bible—about two millennia old—they do not comprise a complete copy of the Hebrew Bible, and the Hebrew text of the scrolls was not yet standardized. The Ashkar-Gilson Manuscript (right) is a seventh- or eighth-century C.E. manuscript that sheds light on the formation of the Hebrew Bible in the period between the Dead Sea Scrolls and the later codices; some call this time the "silent era."

Found in Beirut, Lebanon, by Fuad Ashkar and Albert Gilson in 1972, the Ashkar-Gilson Manuscript might have originated in the Cairo Genizah. However, since Ashkar and Gilson purchased the manuscript from an antiquities dealer, the provenance of the piece is not certain. Ashkar and Gilson donated the manuscript to Duke University. Since 2007 Duke has lent the piece to the Israel Museum, Jerusalem, where it is currently stored in the Shrine of the Book.

Thus, the Biblical text in the Dead Sea Scrolls is not quite the same as the version that later became official in Judaism and Christianity. The text that is authoritative in present-day Judaism is first found in codices, bound books produced many centuries after the Dead Sea Scrolls. Virtually all modern translations of the Hebrew Bible are based on these relatively late codices.

The earliest Hebrew Bible codices date from only the ninth or tenth century C.E. The authoritative Aleppo Codex (c. 930 C.E., with extensive parts missing since 1947)* and the well-preserved Leningrad Codex (c. 1008 C.E.)** comprise all the books of the Hebrew Bible. Other codices comprise only a part of the Hebrew Bible, for instance only the Torah (Genesis–Deuteronomy) or only the Prophetic Books (Joshua–Malachi).

These codices were composed by a group of specialists known as Masoretes, who worked in Tiberias, on the western shore of the Sea of Galilee, but OLDEST COMPLETE HEBREW BIBLE. The Leningrad Codex dates to 1008 C.E. It is currently stored in the National Library of Russia in St. Petersburg (formerly Leningrad, hence the name). Prior to arriving at the National Library, the codex was in the possession of Abraham Firkovich, a Karaite collector. Before that, we know only part of the codex's history. In the codex itself are two colophons one at the beginning of the codex and one at the end that state that the codex was copied in Cairo by Samuel ben Jacob. Eventually the codex made its way to the Damascus Synagogue. While Firkovich did not specify where he had originally procured the codex, it seems plausible that he acquired it in Damascus.

The text of the Leningrad Codex was used as the base for *Biblia Hebraica Quinta*, the most recent critical edition of the Hebrew Bible in the *Biblia Hebraica* series. In addition to being authoritative, the codex is beautifully decorated, replete with 16 illuminated carpet pages, such as the one on the opposite page. Interwoven in the designs of the carpet pages are Biblical texts and blessings.

also in some Mesopotamian cities with large Jewish populations. Most of the surviving codices, however, were produced by the Masoretes of Tiberias. They succeeded in their effort to completely stabilize the Biblical text, and their work has remained

^{*}Yosef Ofer, "The Shattered Crown: The Aleppo Codex, 60 Years after the Riots," **BAR**, September/October 2008; Yosef Ofer, "The Mystery of the Missing Pages of the Aleppo Codex," **BAR**, July/August 2015.

^{**}Astrid Beck and James A. Sanders, "The Leningrad Codex," *Bible Review*, August 1997.

authoritative to this day.

But the Masoretes even went a step further. To the existing text, which comprised only consonants, they added vowel and accent signs indicating how exactly the text was to be read. They also wrote short (and sometimes longer) notes in the margins to elucidate textual problems and to prevent even the slightest changes.

This version of the Hebrew Bible, known as the Masoretic text, became normative in Judaism—and it still is. The scrolls that since then have been produced for use in synagogues contain exactly the same consonantal text, although the vowel and accent signs are left out because they are not original. Not a single consonant, however, may differ from the normative, Masoretic version found in the earliest codices.

Thus we have a standard text from about the tenth century C.E. and a variety of differing texts (some close to the Masoretic text) from about a millennium earlier (i.e., the Dead Sea Scrolls). But we have almost nothing—just a few scraps—from the centuries in between.¹ The history of the text of the Hebrew Bible is almost blank in this intermediate period. Scholars sometimes refer to it as the "silent

era." The puzzling question is how the text developed during these enigmatic centuries.

From the "silent era," there are many manuscripts of Greek, Latin, Syriac and Coptic translations of the Hebrew Bible-but hardly any Biblical texts in the original Hebrew. The prevalent conjecture is that the continuing persecution of the Jews, first by Christians and later by Muslims, led to the destruction of their Hebrew Bible manuscripts. Apparently the Christian persecutors did not realize that the Jewish Bible manuscripts they destroyed might be more accurate than the translations that the Christians used, such as the Greek Septuagint.

Knowledge of developments in the "silent era" has increased significantly, however, with the rediscovery of the Ashkar-Gilson Manuscript—which would certainly seem to be an unlikely source. It is a severely damaged and blackened manuscript containing excerpts only from Exodus 13:19–16:1, and it

contains only the consonantal text.

In 1972, two American doctors, Fuad Ashkar and Albert Gilson (hence its name), bought the sheet from an antiquities dealer in Beirut. Several years later, Ashkar and Gilson donated it to Duke University. The renowned New Testament scholar James Charlesworth, who was then teaching at Duke University, dated it to between the sixth and eighth centuries C.E. on the basis of a paleographical analysis. His dating was soon narrowed by scientific carbon-14 analyses, showing that the parchment is authentic and dates from the seventh or eighth century C.E.

Since 2007, the Ashkar-Gilson Manuscript has

Who Were the Masoretes?

The Masoretes were groups of Jewish scribes who set up a system to ensure that the text of the Hebrew Bible was transmitted accurately. They lived in communities—the most famous one in Tiberias, Israel—during the sixth through tenth centuries C.E. While the original Hebrew text contained only consonants, the Masoretes added vowel pointings and cantillation marks to the consonantal text to indicate how particular words were pronounced. They also added notes (*masorah*) to explain textual issues and to prevent alterations. The Hebrew text we use today relies on their meticulous work.

Contraction of the	Contraction of the local division of the loc				A CONTRACT	CHI CHE & TOUR
					A HOLE TO BE AND	
Statistics and			a second second			
וימען בע ימוראל מרעימ	- indexed to the second	יפי ארבעווי שנשר אום לשינט היוה	"Presenter"	איםאור תבירי וינו מעות אינמוחו	La direction faile of	the second second
Langary Lordo Roamp Agazagi		A MARINE STATES AND A STATES A MARINE	חיא מירוווות אל בעפריטור כואן	אם ארץ בישיום ומותי מתרוחיורים	הייזערים עורים בי אייר אומראי וובבראי הייזערים אומראי ובייקי כאו מען איריעד	אמר יא חויד במיוז ברידום לכין
23. Direino - Ca Dualla	Concercy No. 5124-517-54	בין אישיבוע ולאיץ כין אוש ומנטיין	אתי-אבאבעל פריפון רבל בינבילם	בארץ בל האופואמות ושל חלמוי בי	התירוב ויסוי לחוצוא ויכבין לפ אוא	אות את מקל שאר כל אושר כך
איז איזא איזא איזא איזא	The same manufacture and the	שלני אומאות תעימונותי שי	אתרים הנולה אינטע מוד נבילאי	אבעור המיז וניסו ווקריום מכור אייכ	ועבריר ויוויק לב פרעורואטיליו	במורא בי והערט ותכתבות אנשה ו
Stations (Stations 100)	אמותב שיטאישריאי ווועצוע אל	יונושא אשרי אקלי איש ביים ואבלי	Contrains division and the	אארבוד ויובל הארבוון על אריץ	את בע ישראל כאשר אבר וחוודי	שרמאבקורד דאיאסוי וובויעד
To Build on Renau and	Prus to Terry Day and Some and	אבתמשי במלא הווי אבונסיוליו	א בעניוועם הענידיאישיבעניי	שפייעויינינבל עבול מיפיול כבוי	1 1 100010	ואר ערוום הביד ונים חראשל
anter hours and	In the Brief achange David and and	agained work in a west call	רעודואשת פאות השתור מי סמף	מאור פנקו לא היהו כו אויכול מאחד	ניאפד מחדואל משקיבא אל פרועד	ווצי יווחו מעסיי פרעד ווניס איו
בשיטיים ווא ישו אונטיינט	אוא ביכור ועסי וואון ונגר אינ	מא ובמא מבקא משיקים אים יכי	יעייינג אום איא אינא אינא אינא	ואראריון לא יודיוד כד ויבס אית עודי	ט אצ הכנריטי אינילט ואיני לכי	עבדיו האר בקעות אי אבטינים
מתישיוו לאפווא לדת ובדע	אלי האותי אני שיל א מנייל	ארויאש עי מיינוי איש לודט ניא	אנוע מארים דע עראי אינאי דער	אותין וועוכוך הארין וואכל אל כר	יקטייז לאינו איני אינט אינו מורים	ואשר לא שם לכז אל אסי יחות
Reiz R.R Magneticher R.Z.	בעל פרעין ומלווות ובמו חווון יצר	אוראיר ממנה יהידאוי היונה, מכום	מארבארץ מינרת מעל עבדיר	and whe and whe	ולמעו המצך באוני בון ומיבוך אינ	ואטב איז עבריו ואיב מקומה
אירבידן איזער אוויבידן אירבידן איזיאיז	יוא נודו לא נינו זרטיאוואית לבא אלי	אפי נאר באישאנשייש מכח מאבר	אריצר באצב חיפון ויאראי	אווער אברר ולאצועי כל יריק אנציין	איזריוות לאיז מופים ואית אתני	1 THEA
אווי אין א מלאום שנין אות	ישמכים לעל אישטעינם איד אווש אוו	to par partie be the bank of	אות בי אפריאות בייני אייניון	ומנשת חשרת בכל ארץ מיקיים א	אואי שמוע במוייינות מאציווות	ניאמיר יוווור אל משוד משור איר
מאשר שנור אחרי כמואלי בנא	· a terre and an instanting bey	Interes and Brychist and an Baylor	ASSUMPTION DURING AND	וו פונד צרעוד לקקאלמטון האטוקו	ויבא מאזינאונו אל פיעוד ריאובין	אול כם עומכים וימי בידי . בכל
וווה ינוש כל עביצות. יווו	מכונ אי וכארי אישר יונן יומור לכם	p.o.s. Les annovalise	The stand around a solar a series and	ויאמר אמארט לאווא אלאיסט ולכם	אליו סגאפר וחוח אלאר חקויים	אואבעימעוואים ועל
כשרא משרום לול שמריים	כאסולוזסי וולסחתם את העביידר	איני אימא אות אומים באביר	Less Argenting an arg 25	ועמו שאבא הכואיני אך הפעק	אר שע מאדב אחר ברב אלוונטי	הבוכחו ועים עשב חשריה
אוואלאוור לוורקאנו	אוזאט וואייר מי שאומיץ אלי כם בציבם	A G. G. SHAR AND AND AND AND AND A	APRILIA JUST AND APRILATION	איענורן לאואין אולהובט וימר מוצא	ויעמינו ני יום נואד אינטי לשלא אינ	בארץ מיצרים ויכו משודאוב משווי
שערום וווא וולילור וווה לוווא	ישרא אנשרייטיין איני אבאי אראיי אראיי	THE THE DUSCONSTRUCTION DIST.	B. B. Shunnager an international	אין אינ המות הוה וייצויםיפופייני	Alter and a new and a state	על השמים החוח מכו קלוב וברי
אמרים לבי בט יושרייבה	אין אנו אין אינאייאייאייאייאייאייאייאאייאאייאאיי	אווע ווים לכם לאיג פר אבינים	אלאי כמיווי לא בי איווי אבבוויו לא	איז אין ישנא וייינער יויוער יוויוע ביוו וע	ארצע אוריום אישיא מאייכר אינויני	מערידי איש אוריפון וימנגורי יוואין גדוי
1 mich	נט יפר של המיקיים בנוסר את מקיים	Dun 200 Danie Do Dar sere	קטר וובי בא יפר או איוריץ בלב	אוק באיין אא איר האיבר ויינין כבי	אור האריץ ואבל את יישי אשלאא	בארו יישאיים נייוי באים
יואפר ווווד אל משר ואירך	אור מטמרארג אלא מש נאמי אאני	ALL DES MINING THE MUNISH	Soundary and a state state of the se	וים מוף פו נסאור אי בזו איניי בכל	חיושאריו לש פן חברי ואכל אינ	אישר מאווילו כמון דבר אל מילים
אורבייקרי הפוח מיבו גר ה	HOP HILLING THE WAR WORK HOPH	אמתוונה ביוסט ביירא היפיטאווניונ	Ton Balante sine and some	וניונפואייטוישייאי אינידאינד שיעה	מ'וינק וויקחילט כי ואי איופטאי	
האבל בנ ובל אברי אייני כיק נ	לוואר אשר שרקידו ואשריין כין פרוש	איים אויד לעל לופירו ייצעע איים	ישואל היידים באיר אולי איילי	אא עלא אינגבן ישרים	and brages here produles	עריים אור כן אוכל, בסוואי פאוים צאא אותו ולה מלי ערביי בכן או ל
בתף ומדיתו אש אי אכל בו	whene who is a set of the	ארקיונטו קולאומי אנואר מולק	ווישוושאי לי לאברי עוצאינטא ובבין	י איז אינו אינו אול ביישיי למזון ידף על	מעלעותים בעאנסה ל אימונים שעלעותים בעאנסה ער אימונים שער לא ראר אסגל אלאנאנאנוטן	רינד בשמות היות הל נכבב הישראו
דוויאב האבור לא יאכל מ ממי	thur but cost and so find the	ומולון מצעו ומוס בינור וגאכל	אמת אושר היצליות איירא אויירא	עמשען אייואר אלא אייא	אינט אינט אינט אינט אינט אינט אינט אינט	חכה הכיד שיבוש עין חשרה
ратаники изкраниции,	ייני ממיי ען אמאי מצאיו אינטי אינאיי אבאי	אי שום ווראשט וושבותי שאר	נייטא מיכם טרפו שורי אין	המפים אתי חשו אמי את איים	מישוארושים שאשר וארום	יום רקבירדמו אשר שם בצ
ילי ובשרי וווילסי ורביינטן אי	יותור ומי במוך באסמר וייוןם מריעודו	מקשנת של איל איל אילי	ביאמרי אותר אל הממילא ישמאב	סיפיקשלשתומים אראואשאת	remainsuppipier	ישראל לא ווייוו בידי משוו מישני
אפרוש מעית שאליב	אילה הדא אל עוברים וכל פאר כן דעד	נטאיזה מהמצאי עריטאיזה פונסה	אליכם פריטה לשטן ינטיל טופרט	אחיר ולא יוכי איש פימיינין שרשונ	את יחורו אלחימון הער כודיע כל	הקרא למימה האחרו ואומי אחום
אינט וקי עור אינך גה ורגובוח	כמודעימיניים ביאין בייר	And a service and the service of	A A A A A A A A A A A A A A A A A A A	אסיקן ולכל בצי ישראל חווד אורי	אבדייז סצריים אינאבאי בקונות ווות	ארו אייד אייד אייד אייד אייד אייד אייד איי
עמות ליחזיקי המותל לי כל וכד	נושאי אשר יצום מהב לאיר שאיר מעצר אול איר אייר אייר אייר אייר אייר אייר אייר	ארמוסומט שמים מקורא ארש	אדנה הסגענים נאולה לפני פריעור	בפוושבונים וויקרא פרעמאל מטאון	איזדאיטיפוראסטראילאקרים	אסירו שעק הענדו אל יחווד
דאש יקרים למצפיע עודר באורי	איאד וואנטי ישטי עידי עידי מיטי אנאי איאר	אוואו לכון בל מלאכון לא יפשון פונק	וחוון ווווי אידלב פרעד ולא שלח	(האסר לכו עברו את יהוון רק עאנכם	יעדיד את יוחות אהואנט ביונט איורים	ורב סמויינייותנאמוים ובו-ד-
אושיץ וכל עיל כאן ואבל ב	אינס נע בני ישויאל ולט עטרי אינ	אך אמר יאכל לכל נכש ווזא לבריד "	אית באריישריאי שאריצו	וכורס יעו גם פעכט ייך עמכט	ויאמי בשח באמייניוביקמי נקן	ואימריים אתמו ולא תמשן לענטיי
ומריון אביות אוויירו באויירולע	איז איז הסיינה אנו גמיארא און גמיינה אווא	ישאח לכם ושטרתם איני חניעות ש	איאמר וחות אי משמ ואל אותרין	ויאמר מעות אן אתהימע בירט	מכונה ובבט ומרבינו-טעו ובחורט מר	האבר אלו משה בינואים אתועם
אוליייקט אינטאייטאייט	אין איזאר באראריי ייזאיי אנאיינטא אולא אראבער אולא	באביפן היינקויהד הרצאיני איני	נוסט איז	ובחים ועלת ועפטינו דיווויד אלוינך	. מיאניותי לנייאנסריאלותן וויי כן	אמר בן איד כות את חזור התקרור ו
the state man and the	when the second and a second and	נמיאטר מער אייר אייר אייר אייר אייר אייר אייראיי	יאום ווויכוים האפון אואגלסם יחרים	ונגן משוננו יאי אַניען או וואאר שרמא	אחוה עמיכם באישר אושיה אינכם	שויקו עביי מעומי מיו אין איין איין
Statute 22	A PART A MARK CAR .	אינ חיום חיד ידי יניכם חקובשלם	חפור הביד אל כל יפינבי פריאל לאכלי	כן ממנה היני היהה א היניא אמאשא	ראית שבכל דאו שיריפה נצי פצכםי	frath reaching when and
THE OWNER THE PARTY OF	ממאם היההאתומי איבוליאקו באיינוי	מראשן בארקענד ומשר יום לחריש	בנכפר יותר אומה והוא איוע איים יצי	ואפוע לא עיע כסן ענטי ואי יונוןר	מעבן לנוטא העביום ועביי איב איווח	בלני מישר ומרישו משי אושר
איז את מני האראל	, and and a survey of the second second	המצוב האבלו נרעב עוון איאניי	אמוופווטורטאואימט איט איטאי		מי אותר אתם סבקושום ויציש אינם	איריים אינטיינה ומשיניאי מסיר
שוניין דיר אראינד	and the second state of the second second	ועצמיינן לימייט בוביב שבוער נסום	מחידר מאור ומאי וניא ו בכוו וויפירב	שרעו והאצבו ישהועוואעבי ל	מאות פור מיינור ויאנור יווויון	ה המתביר אביב והפישה אביני
1 1000	דושוי המאירכטים מכוי נופי וביד	שארי שארי שארים הסעיכם ש בל אכול	אל באינט כבולקות נפרפות נאיינאי אלצו	פריעה לך מועלי הואמוילך של ומוך	אל מנסרו מנוזד מדך על ארץ מערום	איינים בעישות בייצור ליינט איייקי אייר
בי מינסי ויווון ארטאור לאמר	שלבוסיטור ביהריז שע אינ ארן אנד	מחמינית ונטייטיז אינגע איש א מעדיו	אינאר אנגער עול נוינטיא אוניינטא אינאיינטאינע	יאות פע מהועראתר מו תמאינ	באורבון ויינגל עלואר אביצריום וואכל	The of the second second
providence and the state	הפע שריטאטוראק ורטל איני	ישריאל בער ובאריון וואריףי כלי	בא שלד תוארי לות שון וכביבורט אופר	ויאפר משודפו רפר כלא עבור עוד	אינש כמנ האפין אינפר אושר	THE REAL PROPERTY OF
manter of the barren of	and the second second	ומתשיעי לא האנייי ביו ביינבייום	ייאנים בקוש איירי לאיר אייר אייר אייראיי	100		
C. S.	and a state of the state of the			and the second second	1000 C	PH 2 2 7
					and the second	A REAL PROPERTY
and the second s					CONTRACTOR AND AND AND	CALL MANAGER & CONTRACT

BIRDS OF A FEATHER. The London Manuscript (above) and the Ashkar-Gilson Manuscript are both pieces of the same seventh- or eighth-century Torah scroll. This identification was made by Mordechai Mishor and Edna Engel, who saw the Ashkar-Gilson Manuscript on display in the Shrine of the Book and recognized its similarities with the better-preserved London Manuscript. The London Manuscript contains Exodus 9:18–13:2, and the Ashkar-Gilson Manuscript picks up just a few verses later with Exodus 13:19–16:1. Only one column is lost between the two sheets. The London Manuscript is currently in the possession of New York collector Stephan Loewentheil; it derives its name from the London School of Jewish Studies (formerly Jews' College in London), where the manuscript was once housed.

been on extended loan in the Shrine of the Book of the Israel Museum in Jerusalem. However, it will soon return to Duke University, where it will be housed in the David M. Rubenstein Rare Book & Manuscript Library. While the sheet was on display in the Shrine of the Book, two Israeli experts, Mordechai Mishor and Edna Engel, noticed that the handwriting and layout reminded them of a betterpreserved sheet of a Torah scroll, known as the London Manuscript, which contains the text of an earlier passage: Exodus 9:18–13:2. The two scholars had seen a photo of the London Manuscript in the *Encyclopaedia Biblica* (1968). Strangely enough, the London Manuscript too had been disregarded in scholarly research. It had been kept in Jews' College in London—hence its name—but had been sold to the New York collector Stephan Loewentheil.

Following some additional research, it was established that the London Manuscript was a remnant of the same Torah scroll as the Ashkar-Gilson Manuscript. The two sheets were divided into columns of 42 lines and were written by the same hand. One complete column appears to have been lost between the two sheets. From the size of the surviving sheets it can be inferred that the Torah scroll was originally around 20 inches high.

Although the authenticity of the two fragments is beyond doubt, it is unclear where they came from and how they became separated from each other. One guess is that they came from the famous Cairo Genizah. Although most of the fragments from this hoard—more than 200,000 pieces—ended up in university libraries, some were obtained by antiquities dealers.

In May 2014, I obtained an infrared photo of the Ashkar-Gilson Manuscript from the Israel Museum and soon thereafter published the results of my study.² Both the Ashkar-Gilson Manuscript and the London Manuscript contain the consonantal text of the authoritative Masoretic codices of several centuries later. (Since 1947 the text of Exodus has been missing from the Aleppo Codex, the most accurate of the early codices, but its text can be reconstructed

BIBLICAL ARCHAEOLOGY REVIEW

ASHKAR-GILSON MANUSCRIPT, DAVID M. RUBENSTEIN RARE BOOK MANUSCRIPT LIBRARY, DUKE UNIVERSITY

ה אל כושה הנני כ

ליים בבהר לשבע בש

הביר כישה אל או והרן אכ ככ עדתבני

ביתה שכבת הטכ סב

הארץ ויראי בני ישר אשר נתן יהות לכם ל

נהשהיכם איש כאשר

יה הכירבה

ותי בבקר בבקר אי

כאיכל נעיאי

ביביני לכ

כישה אה

זכין ארבעים שנה

הבאים אחייהכבים לא לשארים בי<mark>ור כבו</mark> עד אחד ובני ישראל הלבין ביבשת בעין ריפו הכים למה חמה מיכוים ובישלאערים ביווים יוהב הים דרוכיוא אחר עשרי-אכלי ביו בשירים וויא שיאל את מעריים מה על שקוב הים וויא שיאל את היה היה לגילה אשרים שלשרים הווי במערים וויראו הנים אה ירדיה ויאסילי ביוהה ובכשרים, עבדייים

סיכ	שראל את השירה הזאת ליחוה ויאפור אשירה ליהוה כי גאה נאדדה	אכיר
	כיכב עלי יוכית	רכנו רכיו
אלהי	זה אכי ואנוריין	ישועה.
בולחבודים יהודה	יכוכטרדו יהוה אישר	יבי וישר
יכבחר	מרכבת פרעה וחילו ירה בים	צ'כור
ירדו במצולת כפו		שלשיו טבעו בים
יפוינן	יכוינר יהיה נותר ייבכוז	120
מינך הנהשיים	יוב יברב מ	היה תרעץ י
וברוח	תשכיח חידעך יאבלמי כלש	קפויך
	כיכם לנכי ככי נ	אפיך נערכי
לכור	כפאו ההכוה בלים יכבי	מכים
יר תמוריאכוו	איילק שר איילק שר	לייב איייך איייך
נשפת	אריק חרבי דתורדישבוו ידדי	129
עופרית בניים	מיי בי צריקי ב	יוזר כסו
12	כוי ככוכה באלים ידוה	
הכות כשר		ביפה גאשריי
טוייה	נטית יכויגר תבלעכוו אתרין זכיירג נתלת בעיו	כא
	זכיד נהלה בעין	נוסדך עב זו נא
חים	טפועי עפייבבי ירדעיין	דשך
יו איבריפי		החו ישבי פר
וכיני	אילי כויבים יאחזכוו העד	ידים
ב אזימותורה.		
	בגרכ וידיעך ידמו באבן ידוד: עד יעבר	
מכיו		עכר עכך
	דתבאמיי יהטעמיו בתר נחלידער דתידדת מכדעי אד	נית
12		לשבתך פַּטֹכִּדוֹת י דיך
ים אזרינטי		אפוספרעה ברבבי יו
213	יבני ישראל הלמו ביכשה בריעך	5.4

הדער מכירם מבליאה ארווית אברן ארק העת ביחה ישלאן כב^{שור} ישלוים יישרים בקום נמרשה ארק יותר של כם גם שריי בליית בל לשריים שריים ישר ורכבי רכב רבים "אריי וכלים שרשיים שייר לייתר בל אריים שריים ישר ארגי ארבים "אריי וכלים שרשיים יישר במרשיים של מעל בליים וכלים ארגי ורשיים בליוי ליכתי בי הבפהר ביורים ארגל לקור שרשיים יישר לא לאר ישר מרשיים בליים הללי יום שרשיים ארגי יום אראי שרשיים שרק יישר אל אריים לאריים ארגי ורשיים בליוי השלא היום יום ארויה קרשיך יום לארש לשרש לא למי ביים ויום הקרשיך יום לארש לשרש בליאה לא מיים ביים אראים ארצו מיים אראים יום לארש לשרש לארמים ביים אראים ארצו ביאוי והיותר קרשיך יום לארש לשרש לא למיים ביים אראים ארשים אראים לארשיים אראים לארשיים ארשים ארצו יום לארש משרש לארמים ביים אראים ארשים אראים לארשים אראים ארשים ארשים ארשים ארשים ארשים אראים ארשים לארשים ארשים לארשים ארשים כח כרים הנביאה אחייה אהרז אות התה בירה יתנאן כל

ה זאת עשיני כי שכרט את זר את רכבו ואת עכיו לכ רכב בחור וכל רכם מצרים ה את לב פרעה מל כלסוס רכב פרעה ופי ו לפני בעל צפך ופר כאת ליניתנ יראו כאד ויצערו בני אל כשה הכובי זני לכייה בכודבר כיה זא ו מיפוערים הלא זה הדבר נפוערים לאפיר וודל כנעיי כנו כבר את כיצרים ככתו וה אל העם אל היראימינג זה אשר יעשה לכם היים בי ברים היום לא תספי לראה ו ילחם לכם ואתם הו

1077.55

et ev

מה מה תעעק אלי דבר תת תרב את כיטר ונטה א ייבאו בני ישראל כתוך הים סביבשה

ij

יים

וושע

חצה יחוה

11

יי מער

אתקשנרה הואת ביוחוה יייויאמרו

עזיוזמרתה

Song of the Sea

As well as being one of the most beautiful pieces of poetry in the Hebrew Bible, scholars agree that Exodus 15, the Song of the Sea, is Hebrew Bible. The Song of the Sea Egyptians who pursued them were he [Yahweh] cast into the sea."

Written in a pattern resembling brickwork, the Song of the Sea is set apart from the surrounding text. The only other poem in the Hebrew Bible that is given such special formatting is the Song of Deborah in Judges 5.

The earliest appearance of the Song of the Sea with this special brickwork formatting is in the Ashkar-Gilson Manuscript (bottom left). It also appears in the well-preserved Leningrad Codex (bottom right) and became the standardized way of copying the poem. To this very day, Torah scrolls-such as the one pictured to the left (c. 1780–1810)—are written using the brickwork pattern.

t t m im

l;

ĩ

Ŀ

ι

יופיך יופיך

זַבָּאִים אָחֵרִיהֶסבַּיָס לאָנשָאַרבַּהָס עַדֹּאָחַדְ: וּבְּנֵיִשְׁר

בַּבַּשָּׁה בְּתַוּדְּהַשְׁ וֹחַפֵּיִס לְּחָסְ וּוֹשְׁהְצִיְיְהָעָס וּמִשְׁמְאַקָּס יייי וַיוֹי וְּחָוָהַבֵּיִשׁה בְּתַוּדְהַשְׁ אֶתִישְׁרָאָר בְּיֵּדְ מְאַרְיָס וַיֵּרָאָישְׁבָּא אֶרָיס ייי ווֹי מֵת עַלִשְׁבָּת חֵיָס וַדָּרָאי שָׁרָאַר אַיָּרָאָר אָתְרָיָד הַאָּרְ בָּה אָשֶׁר אָשֶׁר אָשָׁר

במצרים וויראו קעם אתיווח ויאמינו ביחוח ובמשח עבריוי

תוחכיבאחגאח

שהאבניישראר

one of the oldest passages in the describes Yahweh's deliverance of his people Israel from Egyptian slavery. While the Israelites crossed the Red Sea safely, the drowned—as Exodus 15:4 says, "Pharaoh's chariots and his army

אר בחס כור אחד (בנו במערי היש וחבים לח דם הכטר פובה ļ מהרון ביום וידרוא את ישראל מור מינר ברבעל שתר. והשווראישר בכינרים ויוראו העם את יהוח את לודוד ויאנגר 2n a ליחות כי גיה גאוד Ma בזר וובכררוב ווד ויודי ה בים -] ····] ····] ····] ····] ····] ····] ···· ודי אדרי יואנ ת דאושבילהבתר יודווד 11112222 24A מרכיבות פריעוד וח ב ובסיבע יר דובניינתו נכו שלשון טבעו בוסמון 1.3721 ומרצר יהוהראר 175 REFE LOATET RITTE monte way הוה תש יברונה 10/10/100 משלה חוינף ואבי -11-CCT 100 FOT קפאו תחבות בלב יכן 1 איזלק שלל תבולאבר יד אשרך

In the main region
In the main region regi

with certainty.) The text of the codices agrees completely with the text of the Ashkar-Gilson and London Manuscripts. (In some codices there are a few insignificant orthographic deviations concerning some slightly different spellings.)

This shows for the first time that the Masoretic copyists reproduced an older consonantal text as faithfully as possible and did not allow their copies to deviate from the original. Only meaningless variants were sometimes still accepted. Of course, the Ashkar-Gilson and London Manuscripts display only part of the Hebrew Bible—some excerpts from Exodus—and it cannot be proven that the rest of the Hebrew Bible was also copied so carefully. But it is hardly conceivable that the care of the copyists was limited to these sections of Exodus. *This proves that the text of the Hebrew Bible was stabilized earlier than when the Masoretes created their first codices.*

But there is more. By some good fortune, the Ashkar-Gilson Manuscript contains one of the most beautiful examples of Biblical poetry, the Song of IN A NEW LIGHT. In normal light, the Ashkar-Gilson Manuscript is difficult to read (see image on p. 47), but in the infrared photograph (left), its writing becomes more legible. The consonantal text found in the Ashkar-Gilson and London Manuscripts conforms exactly to the Masoretic text in the authoritative codices from the ninth and tenth centuries. This demonstrates that the Masoretes had a standardized text of the Hebrew Bible from several centuries earlier than the Aleppo and Lenin-

grad Codices. Look closely: In the infrared lighting, horizontal and vertical lines appear; Jewish scribes made these lines to ensure that their writing was level and that they stayed within the margins.

the Sea (Exodus 15). Moses and the Israelites sang this hymn after God had parted the sea for them and then drowned Pharaoh's pursuing army. This hymn, it is generally agreed, is one of the oldest passages of the Hebrew Bible.

The Masoretic copyists transmitted this poem with utmost care. Apparently they were aware of its unique quality. They copied it in a special symmetric layout that resembles brickwork, with two blank spaces in the even lines and one blank space in the odd lines. This arrangement was chosen not only for its beauty but also for its meaning, with each of the spaces marking the end of a colon (a small poetic unit that must be sung in one breath). The importance of this brickwork layout is reflected in the fact that it is reproduced in every Torah scroll used in synagogues today. (A similar layout is required only for the Song of Deborah in Judges 5, another old and exceptionally beautiful poem.)

In the Dead Sea Scrolls, the Song of the Sea does not yet have this special layout. But it does appear in the Ashkar-Gilson Manuscript! This marks the first time the brickwork pattern is found, without any deviation from the later arrangement.

In the Ashkar-Gilson Manuscript, some minor details in the column with the song are accidental. These details concern the layout, as well as the column's coincidental start with an ordinary Hebrew word (הבאים) meaning "that went in" (namely, into the sea; Exodus 14:28).

Remarkably enough, even these insignificant details are also found in the oldest Masoretic codices. But there they are not accidental. The copyists had to make a special effort to reproduce them as faithfully as possible. For instance, they compressed or spaced out the text in the preceding columns to let the column with the Song of the Sea start with

CONTINUES ON PAGE 74

Bible Missing Link

continued from page 52

exactly the same word as the column in the Ashkar-Gilson Manuscript. Even the copyists of the more recent Torah scrolls did their best to reproduce these seemingly insignificant details.

How can this be explained? I think there is only one convincing solution: The very Torah scroll of which the Ashkar-Gilson Manuscript and London Manuscript are remnants was consulted by the Masoretes of Tiberias. In other words, this seventh- or eighth-century Torah scroll must have figured prominently when they produced the nowstandard text of the Hebrew Bible.

The Masoretes were apparently impelled to maintain the "brickwork" layout of the original because of its exceptional beauty. This is hardly surprising. Other scribal features of the ancient Torah scroll are also impressive and conform to the highest standards of the early Middle Ages. The sheets were dry-ruled before being inscribed-both vertically, to demarcate the margins of the columns, and horizontally for the individual lines. Also, the height of the columns conforms to the early medieval rule that a column of a Torah scroll must be 42 lines high. The text was written with a firm hand, and the copyist observed the ruled margins, trying to avoid protrusions beyond the margin line. Such features indicate that the Torah scroll was a first-class manuscript that deserved to be copied. So it is quite understandable that the Masoretic copyists selected this scroll.

It happens only rarely that a direct antecedent of ancient Biblical manuscripts can be traced. That this specific Torah scroll was used by the Masoretes could not have been shown on the basis of the London Manuscript alone. By a fortunate coincidence, the Ashkar-Gilson Manuscript also displays the text of the Song of the Sea and its context, thereby providing crucial evidence for the use of the scroll in the creation of the Masoretic text still used in synagogues today.

Of course, this does not mean that the Masoretic text is the original text of the Hebrew Bible. The Biblical texts preserved among the Dead Sea Scrolls differ from the Masoretic text that ultimately became authoritative. These Biblical manuscripts document the fact that at that time there was still a lot of flexibility in the transmission of the text.

So the Masoretic text is the fruit of a long process of both adaptation and faithful transmission.* The period between the second and sixth centuries C.E. must have been one of gradual stabilization of the Biblical text. All of the surviving Dead Sea Scrolls that were written after the first Jewish revolt (post-70 C.E.) show a Biblical text that is already relatively close to the Masoretic

*David Marcus and James A. Sanders, "What's Critical About a Critical Edition of the Bible?" **BAR**, November/ December 2013.

text. For example, the Twelve Prophets' Scroll from Wadi Murabba'at, about 10 miles south of Qumran, was transcribed around 115 C.E. and contains excerpt passages from Joel to Zechariah. The text is remarkably close to the much later Masoretic text.

The following centuries must have seen a further stabilization of the normative Jewish Bible text. The Ashkar-Gilson and London Manuscripts prove that this process of stabilization had already come to an end some centuries before the Masoretes started to produce the earliest Bible codices. The Masoretes reproduced a text that had already been stabilized and no longer allowed any deviations. It was not their goal to innovate—but rather to preserve the finest textual traditions that existed at the time. **S**

¹ For example, in his essay "The Development of the Masoretic Bible," in Adele Berlin and Marc Zvi Brettler, eds., *The Jewish Study Bible*, 2nd ed. (Oxford: Oxford Univ. Press, 2004, 2014), Jordan S. Penkower notes the paucity of texts in this interim: "It is especially difficult to reconstruct this period because we lack direct witnesses to the Hebrew text; i.e., we do not have Hebrew mss [manuscripts] from most of this period." The Ashkar-Gilson manuscript had apparently not yet been published. ² Paul Sanders, "The Ashkar-Gilson Manuscript: Remnant of a Proto-Masoretic Model Scroll of the Torah," *Journal of Hebrew Scriptures* 14 (2014); see http://www.jhsonline.org/ Articles/article_201.pdf.

First Person

continued from page 6

Even Solomon's Temple, at least what we know about it, features other models. Perhaps the most distinctive Israelite architecture is the simple Four-Room House.

There is, of course, one other thing: Israel has the Bible. But the obvious answer to this is: The lands to the east are also the lands of the Bible—Sumer, Mesopotamia, Babylonia and Persia. But the modern countries that comprise these lands don't want to think of their countries this way. And who can blame them? They have their own heritage.

Even within Israeli archaeology, there is sometimes a contrast (or contest?) between people who want to find out what archaeology has to say concerning the Biblical text and scholars who want to focus on the details of daily life for its own sake or, more specifically, as background to the Bible.

In sum, archaeology is thriving in Israel, despite its comparative material poverty. In the east, archaeology was much more circumscribed even before the present turmoil.

So what are we to make of all this?

Clearly, I do not have answers. I can only make these disparate observations, some of which themselves may be inaccurate. But can I start a conversation? Let me have your thoughts. We will publish the most interesting.—**H.S.**

Igor P. Lipovsky titles

EARLY ISRAELITES Two Peoples, One History

The greatest secret of the Bible is the fact that the ancient Hebrews in reality were two different tribal groups, who arrived in Canaan and then left for the Nile Delta at different times. Both peoples then

made their exodus from Egypt in different centuries and reconquered their places in Canaan independently...

209 pages. Softcover, \$12.50, and in digital form for Kindle, \$9.95.

ISRAEL AND JUDAH How Two Peoples Became One

The Israelites and Judahites properly came together for the first and last time only in the United Monarchy. It was then that the initial version of the "common" genealogy and history was com-

posed. But the two peoples could not co-exist for long in the same harness and the union fell apart forever...

334 pages. Softcover, \$17.95, and in digital form for Kindle, \$12.00.

Available at amazon.com and major booksellers